

3. Масловська М.В. Особливості процесу бізнес-планування в сучасних умовах розвитку України / М.В. Масловська, Н.О. Перевозчикова. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.economy.nauka.com.ua/?op=1&z=2474>.

Сита Є.М.

Херсонський національний технічний університет

СУЧАСНИЙ СТАН ТА ІСНУЮЧІ ПРОБЛЕМИ РОЗВИТКУ ВИНОРОБНИХ ПІДПРИЄМСТВ УКРАЇНИ

Стабільне функціонування підприємств виноградарсько-виноробної галузі АПК, відіграє вагомий роль у забезпеченні населення цінними продуктами харчування, підприємств – виноробною сировиною, сприяє наповненню коштів місцеві бюджети, чим впливає на загальноекономічний розвиток держави в цілому.

В умовах сьогодення існує ряд фінансових, економічних і ресурсних проблем, що стримують розвиток галузі.

Виноград у свіжому вигляді, різноманітних сортів, є цінним продуктом харчування. Продуктами переробки винограду є вино виноградне, шампанське, коньяк, ізію, кишмиш, виноградний сік та інше. В Україні виробництво ізію і кишмишу повністю відсутнє. Потреба у цих продуктах певним чином задовольняється тільки за рахунок імпорту, проте не повністю. По Україні попит перевищує пропозицію [2, с.10].

Основну масу (85-90%) вирощуваного винограду використовуються для виробництва вин, соків, компотів, маринадів, мармеладу та ін. Згідно даних Державної служби статистики, за рівнем забезпеченості, виноград належить до одного з небагатьох видів сільськогосподарської продукції, за якими цей показник становить менше 100%, а саме 71,8 % (для порівняння: зерна 161%, овочів, баштанних -105,8, молока і молочних продуктів – 104,6%).

Науково обґрунтована норма споживання столового винограду складає 8 кг на рік для однієї людини. Сьогодні в Україні цей показник складає лише 0,7кг. Саме тому збільшення обсягів виробництва винограду з метою, як для подальшої переробки, так і для реалізації у свіжому вигляді, підвищення рівня культури споживання винопродукції, слід розглядати як пріоритетні завдання розвитку виноробної галузі на загальнодержавному рівні.

Від розвитку виноградарства залежить стан виноробної галузі як по Україні в цілому, так і по окремих її регіонах. Згідно даних 2013 року найбільшу питому вагу за виноградними площами серед областей України займала Одеська область (43%). Друге місце – АРКрим (24%). Миколаївська і Херсонська область по 8%. Питома вага Закарпатської області у структурі розподілу виноградних площ складала 6%, інші області – 10 %.

У 2014 році, з урахуванням політичної і економічної ситуації, що склалась в Україні, зважаючи на те, що на сьогоднішній день виноградарство і виноробство Криму випало із сегменту даної галузі АПК України, структура географічного розміщення змінилась. 98% великих промислових виноградників, які залишились в Україні, зосереджені в Одеській, Херсонській, Миколаївській і Закарпатській областях. У Цих областях у 2014 році було вироблено 91,4% від загального виробництва винограду [1, с.42].

Свій негативний вплив на розвиток виноробства надали такі фактори як старіння матеріально-технічної бази підприємств, порушення зв'язків між сільським господарством і переробними підприємствами. Обладнання більшості господарств і виноробних заводів застаріло як фізично так і морально, та вже досить тривалий час працює на межі своїх можливостей. Саме тому для ефективного функціонування і подальшого розвитку виноробних підприємств слід пришвидшити процес оновлення застарілого обладнання, впроваджувати енергозберігаючі технології, використовувати сучасні методи очистки стічних вод.

З метою підвищення врожайності слід використовувати прогресивні технології у виноградарстві, новітні зрошувальні системи, підвищувати рівень агротехніки, використовувати комплексно-стійкі сорти винограду. Проте, вирішення сировинної проблеми виноградарства не можливе без відновлення і подальшого розвитку виноробного розсадництва. З 66 розсадників України, які вирощували саджанці винограду у 1981 році сьогодні ефективно працюють близько десяти. За останні роки практично зупинено закладку нових виноградників.

Проблемними для галузі залишаються питання забезпечення спеціалістами-виноробами. Вітчизняні ВНЗ щорічно випускають близько 150 молодих спеціалістів-виноробів, з яких лише 2-5% можуть працевлаштуватись на підприємствах. Низька привабливість науково-дослідної роботи формують вкрай загрозливу тенденцію кадрового забезпечення розвитку галузі. [3,с.36]. Найгостріша проблема в кваліфікованому управлінському персоналі вищої ланки, необхідному для маркетингового просування та позиціонування продукції на світовий ринок [4,с.42]

Актуальною проблемою галузі є розробка комплексних заходів щодо покращення контролю за рівнем якості на всіх етапах виготовлення продукції. Підвищення технічного рівня і технологічної культури виробництва, посилення боротьби з фальсифікатом та виготовленням низькоякісного вина, підміною марок і сортів.

Однією з основних причин теперішнього критичного стану виноградарства і виноробства є те, що галузь практично втратила істотні обсяги державної підтримки за рахунок збору на розвиток виноградарства, садівництва й хмелярства. Так якщо у 2010 році на підтримку цих галузей було виплачено майже 413 мільйонів гривень, то у 2014 році – лише 43,9 мільйона, а у 2015 році ця підтримка була повністю скасована. [1, с.41].

Залишається не вирішеною проблема занадто високої вартості ліцензії на виробництво і оптовий продаж вино продукції.

У країнах ЄС садівнича та виноградно-виноробна галузь отримують державну підтримку у вигляді дотацій або субсидій із спеціальних фондів, які існують для фінансування загальнодержавних і галузевих програм, створення багаторічних насаджень, технічного оснащення галузей, науково-дослідної діяльності у сфері садівництва і виноградарства [5,с.74].

Для підтримки і регулювання діяльності вітчизняного виноградарства і виноробства на державному рівні була прийнята низка нормативних актів, проте, ці спроби не дозволили подолати існуючі негативні тенденції.

Реалізація заходів щодо розвитку галузі вимагає значних інвестицій і високої інноваційної активності підприємств. Вирішення комплексу вищезазначених проблем можливе лише при цілеспрямованій узгодженій роботі освіти і науки, та пильної уваги і допомоги з боку держави.

1. *Ємцев В.І. Особливості формування конкурентоспроможності підприємств виноробної промисловості України / В.І.Ємцев // Національна економіка №5 2015р. – С.36-45.*

2. *Матчина И.Г. Экономика виноделия / И.Г.Матчина, А.Н.Бузни; – Симферополь: Таврида, 2003. – 256 с.*

3. *Павлова О.С. Актуальні проблеми розвитку виноградарства та виноробства/ О.С.Павлова // Економіка харчової промисловості . – 2009. – №4. – С.35-39*

4. *Лазарева Є.В.. Дослідження динаміки змін якості кадрового потенціалу підприємств з виробництва виноградних вин (на прикладі Одеського регіону)/ Є.В.Лазарева, В.Л.Світлична // Економіка харчової промисловості № 2 (22)/ 2014р. с. 39-43.*

5. *Боремський А.С. Проблемні питання розвитку виноградо-виноробної галузі України і шляхи їх вирішення / А.С.Боремський //Наукові праці НУХТ 2014. Том 20, №3 с.71-75.*